

TELEVISIOKUVALUKEMISTO
ILMESTYY KERRAN VIIKOSSA
NUMERO 45 & 11.—14. 11. 1964

PÄÄTOIMITTAJA
PENTTI PIIRONEN
PUH. 10081/304

TOIMITUSSIHTEERIT
ESKO MUSTONEN
ANTTI NURMINEN
PUH. 10081/305 ja 306

TOIMITTAJAT
HELLIN KANNAS 340
LEA VENKULA 307
MINDELE LONDON 352

ERIKOISTOIMITTAJA
SEPPÖ NUMMI

TAITEILIJAT
PETRI ENARVI
TEEMU LIPASTI
PUH. 10081/309

KUVATOIMITTAJAT
PUH. 10081/352 ja 333

TOIMITUS
HELSINKI, YRJÖNKATU 13
VAIHDE 10081

ILMOITUSKONTTORI
HELSINKI, YRJÖNKATU 13
PUH. 10081/354

TILOUSHINNAT
VUOSIKERTA 19:—
1/2 V. 11:—, 1/4 V. 6:50
IRTONUMEROT —:50

TILOUSKONTTORI
MANNERHEIMINTIE 6
PUH. 10081/363

POSTISIIRTOTILI 69208
OSOITTEEN MUUTOKSET
PUH. 10081/363

JULKAISIJA:
SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
KIRJAPAINO OY
HELSINKI

GLYNIS JOHNS

UUTISTEN ARMOILLA

Kyproksen kriisi ja Vietnamin tapahtumat ovat osoittaneet, miten tehokkaasti nykyaikainen joukkotiedotus toimii. Maailman uutistointistot ovat syytäneet tekstiä, lehdet otsikoita, radiot kommentteja, tv:t kuvakierroksia. Ja kaikki tieto on virrannut yleisölle huikaisevan tuoreena. Jopa niin, että uutiset kulkevat nootteja nopeammin. Lentävät reportterit ovat olleet liikkeellä.

Systeemi näyttää todella pelaavan; mitä jossain tapahuu nyt, sen tietää kohta koko maailma. Kansainvälinen tietoliikenne on vetänyt maapallon uutissilmukkaan. Kaikki täällä planeetalla on meitä lähellä: maailma on pieni. Asetelma josta kannattaa ylpeillä.

Mutta Edistyneen uskollinen opetuslapsi, Pahennus, särkee tämänkin aikamme kiiltokuvan. Asetelmallamme on näet varjopuolensa: uutisten maailma saattaa olla salakavala.

Erinomainen esimerkki on Kyproksen kriisi. Tiedotusjärjestelmä on toiminut liiankin hyvin. On terveellistä tietää että YK:n Kyproksessa olevat korkeimmat virkamiehet pitivät vielä heinäkuussa maailman lehdistössä esiintyneitä sotaselostuksia liioiteltuina. Suhteellisuus kaikessa, he tuumivat. Elokuun alun "kuuma kausi" hoidettiin maailman tietoon kiitettävästi, mutta aikaisempi sotajuttukummittelu on vain tukenut osapuolten sairasta fanaattisuutta.

Tämän ovat tehneet suurin uutistoivein saarelle saapuneet lehti-, radio- ja tv-miehet, joiden käsissä on neljäs valtiomahti. Jokainen kahakka ja jokainen laukaussarja on kuvattu liikuttavan uskollisesti. YK:n kirjoitin saatetaan jonakin aamuna viedä merkintä "Nothing to report" ("Ei mainittavaa"), mutta otsikko maailman lehdissä voi silti kertoa "7 laukausta viime yönä Nikosiasassa" — ja sillä onnettomalla, jonka moottoripyörän sytytys sattui olemaan myöhäisellä, on täysi syy tuntea itsensä sankariksi. Sodassa jossa kylätaistelu täytyi keskeyttää, kun ahne amerikkalainen tv-kamera saavutti tulilinjan ja taistelijat tunsivat alemmuutta äänekkäänä parveilevan lehtimiesarmeijan keskellä.

Ja kuitenkin ei ole oikein tuomita lehtimiehiä: he tekevät työtä käskettyä. Heidät on asetettu kuvaamaan sotaa; siksi he kuulevat vain laukaukset ja näkevät vain kahakat. Huono olisi se reportteri joka kertoo arjesta

heinäpellolla, kyvytön se uutismies joka haastattelee YK:n sovittelijaa hiekkarannalla auringonoton taktiikasta!

Tässä onkin ongelmamme ydin: uutiset kertovat Kyproksen sodasta, mutta eivät kerro elämästä Kyproksessa. Ei ole mikään uutinen, että kreikkalainen vihaa pohjattomasti turkkilaista, koska näin on ollut jo vuosisatoja. Mutta vakavasta uutisesta on kysymys silloin, kun paikalliset taistelijat lapsekkaassa innossaan heittävät pari kiveä, koska se on jotain joka tapahtuu tässä ja nyt.

Uutismies kuvaa sitä mikä tapahtuu — ei sitä mikä on. Tuhattajalkaisen käveleminen kahdella jalalla on hyvä uutinen; tunnemmehan tuhattajalkaisen tavat. Mutta Kyproksen sota-uutisten laita on toinen: vain ani harva meistä on perehtynyt asian taustaan, Kyprokseen itseensä. Suuri yleisö ei varmasti tässä tapauksessa tunne tuhattajalkaisen tapoja.

Ihmisen kaikilla havainnoilla on taustansa: kaikki nähdään tiettyissä puitteissa, ja ajatuksetkin rakentavat itselleen vankat kehykset. Myös uutiset edellyttävät laajempaa tietämystä taustasta; uutiset ovat kehittyneitä varten. Mutta vain harvat ja henkisesti virkeimmät meistä jaksavat seurata tämän päivän valtavasti laajentunutta elämänpiiriä — uutisaineistoa syvemmältä. Ja niinpä tehokkaasti tarjotuista uutisista itsestään muodostuvat ajatustemme tausta ja puitteet. Mutta juuri tämä on nurinkurista: uutiset kertovat elämän erikoispiirteistä, poikkeustiloista — eivät elämästä sinänsä. Siksi uutisten maailma ei ole todellinen maailma. Mutta uutisten maailmasta näyttää silti tulleen meidän maailmamme.

Tämän päivän yleinen mielipide tuntuu olevan uutisten maailman armoilla: mitä uutiset kertovat, sitä ihmiset ajattelevat — ja vain sitä. Joukkotiedotusvälineillä on siksi arvaamattoman suuri valta ja vastuu; tehokas uutisrummutus saattaa kehittää mistä tahansa ilmiöstä maailman tärkeimmän kysymyksen.

On hyödyllistä oivaltaa, että "yleinen mielipide", "maailmantilanne", jopa "päivänpoliitikka" ovat vain meidän käsityksiämme maailmasta. Käsityksiä jotka uutisten maailma on synnyttänyt!

Kaarle Nordenstreng